

**Wydział Środowiska i Rolnictwa
Starostwa Powiatowego we Wrześni**

**PROGRAM USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
DLA POWIATU WRZESIŃSKIEGO**

Opracowali:
Małgorzata Lisiecka
Jarosław Sobczak

Września, czerwiec 2008 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZKIEGO.....	4
3. PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE.....	5
3.1. OBOWIĄZKI GMINY:.....	6
3.2. OBOWIĄZKI POWIATU:	6
3.3. OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW LUB UŻYTKOWNIKÓW NIERUCHOMOŚCI:	6
3.4. OBOWIĄZKI WYKONAWCÓW PRAC POLEGAJĄCYCH NA ZABEZPIECZENIU I USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST:.....	7
4. INFORMACJE O ILOŚCI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO.....	10
5. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU	11
6. HARMONOGRAM RZECZOWO RZECZOWY REALIZACJI PROGRAMU	14
7. PODSUMOWANIE	14
8. ZAŁĄCZNIKI	16
8.1. WYKAZ PODSTAWOWYCH AKTÓW PRAWNYCH REGULUJĄCYCH POSTĘPOWANIE Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST.....	16
8.2. INFORMACJE O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST MIEJSCE ICH WYKORZYSTYWANIA.....	18
8.3. INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST, KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE.....	19
8.4. WYKAZ PODMIOTÓW UPRAWNIONYCH DO PROWADZENIA PRAC ZWIĄZANYCH Z AZBESTEM NA TERENIE POWIATU WRZESIŃSKIEGO.....	20

1. Wprowadzenie

Na świecie znanych jest ponad 5 tys. wyrobów, do produkcji których używano azbestu. Są to głównie wyroby stosowane w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne. Azbest wykorzystywany był również między innymi przy produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, np. kuchenek, piecyków elektrycznych i gazowych, opiekaczy, suszarek do włosów oraz siatek azbestowych. Surowca tego używano także do produkcji farb, pokostów, klejów, smarów, płytek i wykładzin podłogowych oraz koców gaśniczych.

W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do górniczej eksploatacji. Azbest stosowany dawniej do produkcji w naszym kraju importowano głównie z byłego ZSRR i Kanady. W latach 70 ubiegłego wieku sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie, który wykorzystywano przede wszystkim (ok. 85 %) do wyrobu materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz elewacji budynków. Szacuje się, że na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1.350 mln. m² płyt azbestowych, z czego blisko 90 % stanowią dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. W 1980r. z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45 % pokryć dachowych i fasadowych. Po 15 latach udział tych płyt w nowobudowanych pokryciach dachowych, zmniejszył się o 30%. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo-cementowe. Szacuje się, że jest ich ok. 600 tys. ton. Znaczna ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym. Jest to ok. 60 tys. ton. Masę będących w użyciu wyrobów małogabarytowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tys. ton.

Potrzeba opracowania Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Wrzesińskiego zawarta została w Planie Gospodarki Odpadami. Celem Programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie. W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Powiat zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów

zawierających azbest z budynków. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

2. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Azbest to nazwa minerału włóknistego występującego w przyrodzie, który wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie, źle przewodzi ciepło, ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych.

Te właściwości azbestu sprawiły, że stał się on materiałem bardzo rozpowszechnionym

w naszym otoczeniu, znajdując zastosowanie przy wytwarzaniu całej gamy wyrobów przemysłowych, jak i produktów używanych w życiu codziennym.

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów:

„wyroby miękkie” - których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000kg/m^3 , to słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60% udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy.

„wyroby twarde” - których gęstość objętościowa jest większa niż 1000kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15%) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. cięcie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie jednak pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażania dróg oddechowych na wdychanie jego włókien.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość nie większą niż 3 mikrometry i stosunek długości do średnicy mniejszy niż 3. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych, nie mogą już być wydalone. Ich szkodliwe działanie może ujawnić się dopiero po wielu latach w postaci następujących schorzeń: pylica azbestowa (azbestoza), międzybłonniaki opłucnej i rak płuc. Im więcej jest włókien w powietrzu, którym oddychamy, tym większe jest ryzyko zachorowania na choroby wywołane azbestem.

3. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające

Od 1997r. w na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 1997. Nr 101, poz.628). W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych (ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Szczegółowy ich wykaz zawiera załącznik nr 1 do niniejszego opracowania. Uzupełnieniem aktów prawnych w przedstawionym zakresie jest „ *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski* ” przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez samorządy.

Polskie prawodawstwo dopuszcza wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych budynkach, instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 roku. W sposób szczegółowy określa również wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Podstawowe obowiązki organów samorządowych, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest, przedstawiono poniżej.

3.1. Obowiązki gminy:

- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,

3.2. Obowiązki powiatu:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu usuwania wyrobów zawierających azbest ,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest),
- udzielanie zezwoleń na transport odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu).

3.3. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,

- sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców), burmistrzowi lub wójtowi (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja informacji o:
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone
(zał. 4 i 5)
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

3.4. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi;
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy

przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,

- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości

wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz z dnia 2 kwietnia 2004 w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie oceny stanu wyrobów zawierających azbest na 2004r.

Od tego też roku właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania marszałkowi województwa i wójtowi, burmistrzowi lub wójtowi informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, biorąc jednak pod uwagę obowiązki jakie postawiono przed wykonawcą, wnioskować należy, że tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przez narażeniem na działanie azbestu.

W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie

prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

4. Informacje o ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Wrzesińskiego

Na podstawie informacji przekazanych przez pracowników Urzędów Gmin do Wydziału Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego we Wrześni, ustalono szacunkową ilość wyrobów zawierających azbest przeznaczonych do usunięcia

Gmina	Szacunkowa ilość wyrobów azbestowych	
	[m ²]	[Mg]
Września	253 000	5 060
Miłosław	142 799	2 856
Nekla	76 707	1 534
Pyzdry	242 151	4 843
Kołaczkowo	400 000	8 000
Powiat ogółem	1 111 657	22 233

* przy założeniu, że 1 m² waży 20 kg,

Szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów budowlanych, w których występują elementy zawierające azbest powinien być w Urzędach gmin. Z analizy przedłożonych informacji wynika, że na terenie naszego Powiatu dominują wyroby zawierające azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych - falistych, tj. ok. 98 %, pozostała ilość azbestu występuje w izolacjach rurociągów (obecnie brak szczegółowych informacji).

Inwentaryzacja ta jest podstawą opracowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest z Powiatu Wrzesińskiego.

Dane o ilościach wyrobów zawierających azbest uzyskane w wyniku przeprowadzanych inwentaryzacji w Gminach będą systematycznie aktualizowane.

5. Finansowe aspekty realizacji programu

W programie przyjęto, że:

1. Usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie się odbywać ze wsparciem finansowym środków finansowych z Gmin, Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu;
2. wsparcie dotyczyć będzie sfinansowania 70 % kosztów: demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów. Pozostałą część kosztów ponosi osoba fizyczna;
3. podział zgromadzonych środków do wykorzystania przez mieszkańców każdej gminy wprost proporcjonalnie do wkładu danej gminy w ogólny budżet realizacji tego programu w danym roku;
4. Wykonawca usługi zostanie wyłoniony z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych(Dz.U. tekst jednolity z 2007 r. poz. 1655)
5. Szczegółowe warunki udzielania dofinansowania zostaną corocznie określone uchwałą Zarządu Powiatu

Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia, przyjęto koszty netto wykonania usługi demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych – 20 zł za 1 m² dla płyt falistych – eternitu. Przy ustalaniu kosztów oparto się na informacjach pochodzących od firm świadczących usługi w zakresie demontażu pokryć dachowych i transportu odpadów azbestowych, posiadających zezwolenie Starosty Wrzesińskiego. Informacje te porównywano do kosztów w innych powiatach, realizujących podobne programy.

Gmina	Szacowane koszty usunięcia azbestowych pokryć dachowych w latach 2008-2032	
	Koszty średnioroczne w zł netto	Koszty całkowite w zł netto
Września	210 833	5 060 000
Miłosław	118 999	2 855 980
Nekla	63 922	1 534 140
Pyzdry	201 792	4 843 020
Kołaczkowo	333 333	8 000 000
Powiat razem	928 779	22 293 140

Na terenie Powiatu Wrzesińskiego zinwentaryzowano **1 111 657 m²** płyt azbestowych. Zakładając, że do 31.12.2032 roku wszystkie płyty powinny zostać zdemontowane, rocznie powinno się usuwać ok. 46,3 tys. m² pokryć.

Przyjmując średni koszt usunięcia 1m² azbestu w cenie 20 zł, średnioroczne koszty (w ciągu 24 lat; tj. :2008-2032)) związane z tym przedsięwzięciem wynosić będą ponad 925 tys. zł netto. Tak wysokich wydatków nie są w stanie na dzień dzisiejszy ponieść osoby fizyczne. Dlatego bardzo prawdopodobne jest, że tempo prac związanych z usuwaniem azbestu ulegnie przyspieszeniu w dłuższej perspektywie, po uruchomieniu specjalnych środków na ten cel.

Ze względu na wagę problemu i duże koszty związane z demontażem i utylizacją azbestowych pokryć dachowych, które po uwzględnieniu podatku VAT mogą wynieść ok. 25 mln zł w skali powiatu, konieczną wydaje się pomoc finansowa państwa. Samorządy powinny wywierać presję na instytucje parlamentarne i rządowe, aby w to ekologiczne przedsięwzięcie zaangażować także środki unijne.

W ramach własnych możliwości samorząd powiatowy wspólnie z gminami powinien również wspierać finansowo i organizacyjnie działania związane z bezpiecznym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wrzesińskiego.

W tym celu planuje się wprowadzenie w 2008 r. programu pilotażowego, który zakłada przeznaczenie z PFOŚiGW 30 000 zł na udzielanie dofinansowania 70% kosztów związanych z demontażem i utylizacją azbestowych pokryć dachowych.

Realizacja Programu Pilotażowego 2008 r.

Podmiot finansujący	Kwota w zł (netto)	Powierzchnia usuniętych pokryć dachowych w m²
Powiat	30 000	
Gmina Września	6 000	1560
Gmina Miłosław	6 000	1560
Gmina Nekła	6000	1560
Gmina Pызdry	6 000	1560
Gmina Kolaczkowo	6 000	1560
WFOŚiGW	60 000	1560
Osoby fizyczne	36 000	1560
Razem	156 000	7 800

W powyższym tabelarycznym zestawieniu realizacji pilotażowego programu usuwania azbestowych pokryć dachowych uwzględniono finansowy udział wszystkich gmin na równym poziomie- po 6 000 zł oraz dofinansowanie z WFOŚiGW w Poznaniu w kwocie 60 000 zł. Osoby fizyczne poniosą 30 % kosztów realizowanego na ich obiekcie zadania.

Procentowy udział podmiotów udzielających dofinansowania przedstawia poniższa tabela :

Podmiot	Kwota dofinansowania w zł netto	%
Powiat (PFOŚiGW)	30 000	25
Gminy (5 gmin x 6 000 zł)	30 000	25
WFOŚiGW	60 000	50
razem	120 000	100

Pilotażowy program usuwania azbestowych pokryć dachowych pozwoli na uruchomienie właściwych i sprawnych procedur związanych z uzyskiwaniem środków finansowych na ten cel, naborem i rozpatrywaniem wniosków o udzielenie dofinansowania oraz końcowym rozliczaniem udzielonych dotacji. W latach następnych należy sukcesywnie w ramach finansowych możliwości zwiększać stopniowo kwoty dofinansowania i zabiegać o inne instrumenty finansowego wsparcia tego zadania.

6. Harmonogram rzeczowo rzeczowy realizacji programu

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji
1.	Opracowanie i przyjęcie przez Zarząd Powiatu we Wrześni Regulaminu udzielania pomocy finansowej w likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wrzesińskiego	Czerwiec 2008 Corocznie w latach następnych
2.	Realizowanie prac w zakresie udzielania dofinansowania ze środków powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do kosztów usuwania odpadów zawierających azbest, z obiektów budowlanych położonych na terenie powiatu	2008 - 2032
3.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest.	2008 - 2032
4.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest.	2008 - 2032
5.	Monitoring i ocena realizacji programu w ramach niniejszego <i>Programu usuwania wyrobów zawierających azbest</i>	2008 - 2032

7. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego

ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Powiat forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gminy będą otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

8. Załączniki

8.1. Wykaz podstawowych aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

USTAWY:

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (j.t. Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm),
2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (j.t. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (j.t. Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251),
5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz. U. z 2008Nr 25, poz. 150),
6. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm).

ROZPORZĄDZENIA:

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25.maja 2007 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 101, poz. 686),
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439),
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595),
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833),
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U z 2003 r. Nr 1, poz. 12),

7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858),
8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986),
9. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011 ze zm.),
10. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126),
11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876),
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649),
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573),
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61 poz. 549),
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553),
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).

ZARZĄDZENIA:

1. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231).

8.3. Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone

1. Miejsce, adres

2. Właściciel/zarządca *):
a) osoba prawna - nazwa, adres,.....
b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

3. Tytuł własności

4. Nazwa, rodzaj wyrobu ²⁾

5. Ilość (m², tony) ³⁾

6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów

7. Planowane usunięcia wyrobów:

a) sposób

b) przez kogo

c) termin

8. Inne istotne informacje ⁴⁾

.....

Data (podpis)

Objaśnienia:

- *) Niepotrzebne skreślić.
- 1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.
- 2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.
- 3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).
- 4) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym

8.4. Wykaz podmiotów uprawnionych do prowadzenia prac związanych z azbestem na terenie powiatu wrzesińskiego

dot.: odpadów o kodach:

- 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Zakład Obrotu Odpadami TROXI - Szymon Roszkowiak
ul. Malinowa 3 Września; tel. kont. 508 084 787

ALPIN BUDROF Dariusz Klimczak
ul. Kościelna 11/4 Września; tel. kont. 608 753 637

Przedsiębiorstwo Skupu i Przerobu Surowców Wtórnych ALKO
ul. Malinowa 3 we Wrześni; tel/fax 061 436 10 06

Zakład Budowlany „UNRATH”
ul. Akacyjowa 6 we Wrześni; tel/fax 061 436-79-98

Produkcyjno Handlowo- Usługowej - Karol Gramała
ul. Bohaterów Monte Cassino 6; 62-300 Września

E-PIK Usługi Ekologiczne Sp. z o.o.
ul. Grunwaldzka 269/1 61-179 Poznań; tel: 061 285 40 74; fax: 061 285 22 39

Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o.o.
ul. Graniczna 6 Reguły 05-816 Michałowice

Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „CARO”
ul. Zamoyskiego 51, 22-400 Zamość; tel/fax 084 62 730 13

Zakład Usług Ogólnobudowlanych- Marcin Konieczka
ul. Polana 34 62-250 Czerniejewo; tel. 061 4273551

KASTOR - Tomasz Janiszewski
ul. Kolonia 19B/2 67-321 Leszno Górne; tel/fax: 376 65 93

DEMO-BUD Katarzyna Napierała
ul. Poznańska 13a 62-080 Swadzim; tel. 061 84 37 849

Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych TERMOEXPORT
ul. Żurawia 24/7 00-515 Warszawa; tel. 022 8360401

Zakład Remontowo Budowlany - Stanisław Karolczak
ul. Przełajowa 10/56 94-044 Łódź; tel/fax; 042 686 67 37

Spe-Bau Sp. z o.o.
ul. Mielecka 21/1 53-401 Wrocław; tel/fax: (071) 362 44 79

P.P.H.U. „EKO-MIX”
ul. Grabiszewska 163 50-950 Wrocław; tel/fax: (071) 332 45 00

Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe - Roman Warsiński
ul. Promienista 34 62-200 Gniezno

Zakład Remontowo- Budowlany „AMBROŻY” s.j.
ul. Messnera 1/3/ lok.222 03-982 Warszawa; tel/fax: 022 831 07 64

Zakład Usług Kotlarskich i Budowlanych - Jerzy Gruszczyński
ul. Kunickiego 12 61-418 Poznań

Dekarstwo Murarstwo inne usługi budowlane - Roman Hajdysz
Wyszki 87 63-220 Kotlin; tel. (062) 740-17-34

Centrum Ekologiczne HYDRO-GEO-PLAST
ul. Łódzka 40 62-800 Opatówek; tel./fax 062 761 84 50

PPU TEMIPOL Sp. z o.o.
ul. Konduktorska 42, 40-155 Katowice; tel. 032 258 90 04

CARISTA
ul. K.Jarachowskiego 8 lok. 8, 60-235 Poznań

Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo- Usługowe „TADBUD”
63-304 Czermin 67a; tel/ fax 062 7416 838

Przedsiębiorstwo Budowlane „ZIEMBUD” Sp. z o.o.
Ostrowo Kościelne 3, 62-420 Strzałkowo

P.H.U. „CORBON 2”
os. Piastów 14a/9 62-200 Gniezno; tel. 061 428 69 43

JAN-AZ
Bielawa Pogorzelska 1/1 63-860 Pogorzela; tel.0-691 361 245

HYDROTECHNIKA Sp. z o.o.
ul. Ściegiennego 262A, 25-116 Kielce; tel. 41 348 06 60

P.H.U. „JUKO”
ul. 1-go Maja 25, 97-300 Piotrków Trybunalski; tel/fax. 044 649-94-23

„ALBEKO” Sieger Sp. J
87-510 Kotowy, gm. Skrwilno; tel/fax 0-54 2800288

„DACH-POL”
Polesie 7A, 63-020 Zaniemiśl; tel. 606 130 7361

P.P.U.H. „ANFRA”
ul. Dożynkowa 34, 63-400 Ostrów Wlkp.; tel/fax 062 735-84-53

P.P.H.U ABBA-EKOMED Sp. z o.o.
ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń; tel/fax 056 651-44-25

PPHU DACHPOL - Tomasz Anyszewski
Ul. Kopernika 12/10 95-015 Głowno; Tel 507-150-766

ECO-CARS Sp. o.o.
Ul. Forteczna 14a 61-362 Poznań; tel/fax 061 887-00-24/061 887-01-40